

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTI I GASA

25. april 2014.

RUSKE KOMPANIJE UČVRŠĆUJU PARTNERSTVA SA ZAPADNIM KOLOSIMA

PARTNER PO PARTNER

[RAFINERIJA, PRODUKTOVOD...](#)

[MEGA POLJE U ASTRAHANU?](#)

[POTVRDA PARTNERSTVA](#)

[TOTAL # 1 U BRITANIJU](#)

[NOVI PAD EU RAFINERIJA](#)

[TOTAL: KAŠAGAN BLOKIRAN](#)

[PRIDOBILANJE PARTNERA](#)

[BUGARSKA PRETI BRISELU](#)

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave

Autor: Dušan Daković

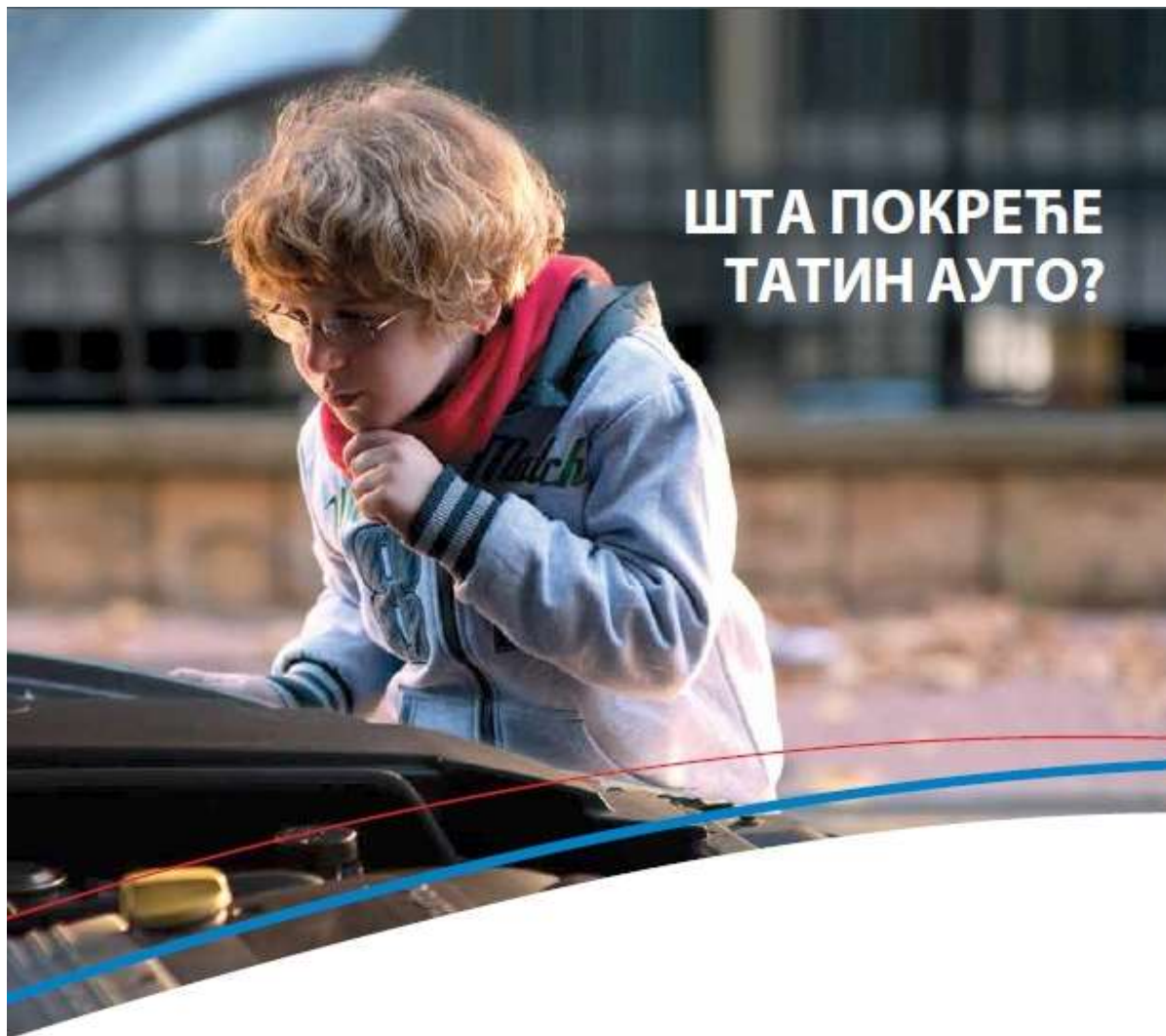
KIJEV – Sud u Ukrajini doneo je odluku o zapleni rafinerije nafte Odesa (imovine i zemljišta), u vlasništvu ruske banke VTB, objavilo je u utorak ministarstvo unutrašnjih poslova u Kijevu. VTB banka je rafineriju preuzeo od grupe Vetek, 28-godišnjeg ukrajinskog milijardera Sergeja Kurčenka (foto), zbog nemogućnosti otplate kredita svojevremeno uzetog radi kupovine iste rafinerije od ruske kompanije Lukoil. Ukrajinski MUP ocenio je ovu transakciju sumnjivom i

njavio istragu. Odluka o zapleni rafinerije je međutim deo istrage pokrenute krajem februara o navodnom šverca petrohemijskih proizvoda u Ukrajinu radi naknadnog, nikada realizovanog izvora. Prema tvrdnjama istražilaca, vrednost tako prošvercovanih petrohemijskih proizvoda iznosila je 3,2 milijarde dolara. Zaplenjeno je preko 75.000 tona petrohemijskih proizvoda. Početkom ovog meseca VTB je upozorio Kijev da će Rusija preduzeti mere ako rafinerija bude nacionalizovana. Naftno-gasna trgovačka grupa Vetek kupila je rafineriju u februaru prošle godine, a cena posla nije objavljivana. Rafinerija u Odesi, kapaciteta prerade 3,6 mt, zaustavila je rad 25. februara, prenosi ukrajinska agencija **RAPSI**.

MOSKVA – Ruski naftovodni operater Transnjeft saopštio je u sredu da bi moglo doći do poremećaja, ili potpunog obustavljanja isporuka ruskih naftnih proizvoda Ukrajini i njihovog tranzita do Mađarske – “zbog spora sa ukrajinskih vlastima oko vlasništva nad produktovodom koji ide iz Rusije, preko zapadne Ukrajine”. Vlasništvo nad ovim produktovodom, kojim se transportuje nekih 1,7 miliona tona dizela godišnje, od čega 800.000 tona u Mađarsku, je premet rasprava još od 2005., i ranije odluke suda glasile su da je vlasnik Transnjeft. Međutim, početkom aprila sud na zapadu Ukrajine je obnovio ovaj predmet, pa Transnjeft u saopštenju upozorava da bi eventualna odluka kojom se osporava njegovo vlasništvo nad produktovodom mogla dovesti do potpune obustave transporta derivata, prenosi **Platts**.

ШТА ПОКРЕЋЕ
ТАТИН АУТО?

Енергија живота

MOSKVA - Veliko nalazište fosilnog goriva s rezervama od 300 miliona tona otkriveno je krajem 2013. u Astrahanjskoj oblasti i dobilo je naziv Veliko, obelodanio je prošle nedelje ministar prirodnih izvora Rusije Sergej Donski, a prenosi **TV Novosti**. "Krajem prošle godine u Državnoj komisiji za rezerve registrovali smo 300 miliona tona rezervi kategorije C2. To nalazište, Veliko, nalazi se u Astrahanjskoj oblasti", rekao je on. Ministar je dodao da je nalazište otkrila mala kompanija AFB koja nije poznata široj javnosti. AFB sada razmatra mogućnost industrijalizacije nalazišta zajedno s velikim naftnim kompanijama.

MOSKVA – Upravni odbor Rosnjefta odobrio je prodaju više od dva miliona tona sirove nafte, u vrednosti preko 1,5 milijardi dolara, kompaniji BP, objavila je ruska kompanija u podnesku za regulatornu dozvolu za taj posao. Prošle godine Rosnjeft je najavio poslove prodaje sirove nafte i derivata britanskom partneru i deoničaru ruske državne kompanije u vrednosti iznad 15 milijardi dolara. U saopštenju objavljenom 21. aprila navodi

se da se radi o prodaji do 840.000 tona sirove nafte u vrednosti 638 miliona dolara FOB Novorosijski i 1,2 miliona tona za 900 miliona dolara FOB Primorsk. Rokovi isporuke nisu saopšteni. **Reuters**

PARIZ – Total očekuje da najveći deo nafte koju bude proizvodio do 2020. potiče iz ruskih polja i planira na duge staze da ostane sa poslovima u toj zemlji, uprkos postojeće krize oko Ukrajine, rekao je jedan od vodećih menadžera francuske kompanije. Total planira da oko 2020. proizvodi u Rusiji ekvivalent 400.000 barela nafte na dan, gotovo dva puta više nego prošle godine (207.000 ben/d), zahvaljući prvenstveno partnerstvu (20%) sa Novatekom (80%) i njihovom gigantskom projektu Jamal LNG u Sibiru,

prenosi **Reuters**. Rusija bi u tom slučaju preotela pozicije Norveške i Nigerije. “Naravno da gledamo na rizike koji idu uz ono što radimo, ali dugoročno mi smo u Rusiji na pravom mestu”, kazao je Michael Borrell, čelnik Totalovog E&P sektora za kontinentalnu Evropu. Total je prošlog decembra doneo finalnu investicionu odluku za 27 milijardi dolara skup projekat Jamal LNG, koji će prvi utečnjeni gas proizvesti 2016., a u špicu 2018. donositi 16,5 miliona tona LNG-a godišnje. Totalovi interesi u Rusiji uključuju i naftno polje Harjaga, severno od Arktičkog kruga u bazenu Timan Pečora, kao i prava na istraživanje tri teško dostupna bloka uljnih škriljaca na polju Baženov na zapadu Sibira, u partnerstvu sa Lukoilom. Total će se u razvoju uljnih škriljaca u Rusiji pridružiti Exxon Mobilu, Statoilu i Royal Dutch Shell-u. Američka EIA procenjuje moguće rezerve škriljne nafte u Rusiji na 75 milijardi barela, prema 58 mlrd koliko imaju SAD, trenutno svetski lider u ovom sektoru.

PRAG – Češka vlada ne bi trebalo da pristane na privatizaciju svoja dva strateška naftovoda i produktovoda, rekao je u četvrtak ministar finansija te zemlje Andrej Babis. On je rekao za **Reuters** da je kompanija PKN Orlen, većinski vlasnik Unipetrola, koji kontroliše dve rafinerije u Češkoj, predložila kombinovanje tih firmi sa državnim naftovodnim preduzećima. “Smatram da su (naftna produktovodna firma) Cepro i (naftovodna firma) Mero strateške pozicije češke države i svakako ih ne treba privatizovati, ili uključiti u zajedničku kompaniju”, kazao je Babis. Pomenute rafinerije, inače, posluju negativno zbog niskih marži, pa Babis, umesto ideje PKN Orlena, predlaže da Mero preuzme jednu od njih – rafineriju Kralupi.

ANKARA – SOCAR će 5. maja potpisati ugovor o kreditu od 3,5 milijardi dolara za gradnju 5,5 milijardi dolara skupe rafinerije Star, na jegejskoj obali Turske, rekao je u sredu potpredsednik azerbejdžanske kompanije. Sulejman Gasimov je rekao da kredit daje konzorcijum zapadnih banaka i (500 mil.\$) turska Denizbanka, u vlasništvu ruske Sberbanke. Ostatak od 2 mlrd.\$ pokriće SOCAR iz svoje kase. Ova peta turska rafinerija planirano je da od 2017. prerađuje godišnje 10 miliona tona nafte i proizvodi 1,3 miliona tona sirovog benzina, kao i 4,9 mt dizela i 1,6 mt avio-goriva godišnje. Primarni benzin iz rafinerije Star koristiće se kao sirovina za proizvodnju u tamošnjem Socarovom petrohemijskom kompleksu Turkish Petkim Petrokimya.

Reuters

ANKARA – Turska će uskoro morati da počne izvoz sirove nafte proizvedene u iračkom Kurdistanu, jer su njeni skladišni kapaciteti u mediteranskom terminalu Cejhan gotovo puni, rekao je ministar energije te zemlje Taner Jildiz, prenosi u utorak dnevnik **Hurriyet**. Turska je za potrebe nafte Kurdistsanske regionalne vlade odredila tri skladišta u Cejhanu, ukupnog kapaciteta 2,5 miliona barela. Novim naftovodom iz tog autonomnog dela Iraka sirova nafta je dopremana od decembra prošle godine, a vlada u Bagdadu je više puta upozorila Ankaru da će je tužiti u slučaju da bez njenog odobrenja počne izvoz.

LONDON - Proizvodnja evropskih rafinerija smanjena je 6,2% u martu u odnosu na februar ove godine, delom zbog zatvaranja nekih pogona radi redovnog servisiranja, pokazuju ovonedeljni podaci monitoring organizacije ovog sektora, Euroilstocka, javlja **Reuters**. Ukupna proizvodnja umanjena je na 9,9 miliona barela na dan (mbd), najviše u proizvodnji benzina (-5%) i sirovog benzina (-12,7%). Na godišnjem (y/y) nivou ukupna proizvodnja evropskih rafinerija umanjena je za 6,1% u odnosu na mart 2013. (Tabela):

EUROILSTOCK REFINERY OUTPUT TABLE (in '000 bpd)						
			Change	vs	Change	Change
	Mar 14	Feb 14	Feb 14	Mar 13	(pct)	(pct)
Total	9,919	10,575	-656	-644	-6.2	-6.1
Gasoline	2,375	2,501	-126	-82	-5.0	-3.3
Middle distillates	5,349	5,553	-204	-206	-3.7	-3.7
Fuel oil	1,069	1,093	-24	-87	-2.2	-7.5
Naphtha	795	911	-116	-40	-12.7	-4.8
Crude intake	9,645	9,829	-184	-443	-1.9	-4.4

ATINA – Italijanski Enel zatražio je licencu za istraživanje nafte i gasa na tri onshore područja na zapadu Grčke, saopštila je u utorak vlada u Atini. Iz ministarstva energije je saopšteno da će, pre odobrenja Enelu, vlada pozvati i druge naftne kompanije da u roku od 90 dana dostave protivponude za ista područja. **Reuters** potseća da su 2001. mađarski MOL i grčki Hellenic Petroleum bezuspešno tragali za naftom u dva bloka za koja je Enel izrazio interesovanje. Grčka

bezmalo sve potrebe za naftom i gasom podmiruje iz uvoza, uz račun od 15,6 milijardi evra u 2013., ili 8,6% njenog BDP-a.

PARIZ –Total ne očekuje ništa ove godine iz najvećeg kazahstanskog naftnog polja Kašagan, koji razvija sa partnerima, prenosi u utorak **Bloomberg**. Čelnik Upstream sektora kompanije Yves-Louis Darricarrere rekao je na jednom skupu u Parizu da je proizvodnja iz polja zatvorena zbog jednog izlivanja “i ove godine ništa neće biti proizvedeno, a dogodine male količine” nafte. Istraga situacije sa offshore instalacijama mora da sačeka otapanje leda na Kaspijskom moru, ranije je saopšteno iz francuske kompanije. Pre toga je Međunarodna agencija za energiju saopštila da ne očekuje obnavljanje proizvodnje na Kašaganu pre drugog kvartala 2015.

LONDON – Francuski naftni kolos Total postaće uskoro vodeći proizvođač nafte i gasa u britanskom sektoru Severnog mora, pridružujući se francuskom elektroenergetskom gigantu EDF, koji je već najveći proizvođač struje u Britaniji, piše **The Telegraph**. List citira generalnog direktora Totala za VB, Philippe Guys-a, koji uverava londonski dnevnik, da se ne radi o strategiji smišljenoj za dve francuske državne kompanije u Jelisejskoj palati, već o individualnim poslovima dveju firmi. On navodi da je Total počeo poslove u Severnom moru pre nego što se EDF uopšte pojavio u Britaniji. EDF trenutno proizvodi oko petinu ukupne električne energije z Britaniji i tek će postati dominantan kada izgradi 16 milijardi dolara vrednu nuklearku Hinkley C u Somersetu u Engleskoj. Total je, s druge strane, ma putu da uveća proizvodnju nafte i gasa za trećinu na 180.000 barela ekeivalenta nafte u idućoj godini i uspeo je pre domaćih BP-a i Shella da prvi dobije dozvolu za eksploataciju škriljnog gasa na Ostrvu. Međutim, konsultantska firma Wood Mackenzie očekuje da Totalovo prvu mesto među proizvođačima nafte i gasa uskoro preuzmu dva britanska rivala, zahvaljujući novim investicionim programima koje sprovode.

BEČ – Rusija bi uskoro mogla da počne gradnju gasovoda Južni tok i preko Austrije, što je bila jedna od tema razgovora u utorak između čelnika Gasproma i austrijskom OMV-a u Beču. Iz Gasproma je citirana izjava Alekseja Milera da je „u cilju optimizacije projekta Južni tok ... dogovoreno u skladu sa predlogom austrijske strane da se ispita mogućnost gradnje gasovoda u Austriji u okviru postojećeg međuvladinog sporazuma, uporedo sa radovima na gradnji gasovoda na teritoriji Slovenije“, prenosi *Vienna Times*. U saopštenju OMV-a se uopštenije navodi da su Aleksej Miler i Gerhard Roiss (foto) razmotrili aktuelnu situaciju na tržištu u političkim okolnostima izazvanim ukrajinskom krizom, posle čega je konstatovano da snabdevanje Austrije ruskim gasom ostaje prioritet. Miler je rekao da je u tom kontekstu u razgovorima

ukazano na značaj alternativnih ruta snabdevanja Evrope ruskim gasom, dok je Roiss ocenio da je ekonomska integracija Evrope i njenih partnera u Rusiji put očuvanja stabilnosti ovog kontinenta. Kako je saopšteno iz OMV-a „partneri su tokom razgovora razmotrili i opcionalne puteve snabdevanja ruskim gasom, kao na primer gasovodom 'Severni tok' preko OPAL-a do centra Evrope“.

MOSKVA -- Ruski parlament odlučio je da Severnoj Koreji otpiše dug još iz sovjetskog perioda, u iznosu od gotovo 10 milijardi američkih dolara, prenosi *AP*. Dug će biti otpisan u sklopu dogovora da Pjongjang olakša izgradnju gasovoda prema Južnoj Koreji koji bi prolazio i kroz Severnu Koreju. Dug ukupno iznosi 10,96 milijarda dolara. Deo duga koji nije otpisan, u iznosu od 1,09 milijardi dolara, moraće da bude isplaćen u šestomesečnim ratama u narednih 20 godina. Zamenik ruskog ministra finansija Sergej Storčak za izjavio je da će se novac upotrebiti za finansiranje zajedničkih projekata sa Severnom Korejom, među kojima su izgradnja gasovoda i železničkog puta za Južnu Koreju. Gasprom odavno planira gradnju gasovoda do Južne, preko Severna Koreje, kuda bi izvezio na južnokorejansko tržište 10 milijardi kubika gasa godišnje.

MOSKVA – Gazprom kupuje polovinu akcija od svoje podfirme sa sedištem u Berlinu, Gazprom Germania u zajedničkom ulaganju South Stream Transport, objavila je u utorak agencija **RIA Novosti**. Odbor direktora Gasproma odobrio je da Gazprom Germania proda ukupno 205.900

akcija matičnoj kompaniji. South Stream Transport B.V. je zajedničko ulaganje Gasproma, italijanske Eni (20%), francuskog EDF-a (15%) i nemačkog Wintershall-a (15%). Njemu je poverena gradnja offshore deonice gasovoda Južni tok, koja će ispod Crnog mora ići od Rusije do Bugarske.

ANKARA – Predstavnici Gasproma i vlade u Ankari dogovorili su se u ponedeljak da razmotre mogućnost uvećanja isporuka ruskog gasa Turskoj gasovodom Plavi tok sa 16, na 19 milijardi kubnih metara godišnje, saopšteno je iz Ruske kompanije. U saopštenju se takođe samo konstatuje da je tokom razgovora potpredsednika Gasproma Aleksandra Medvedeva sa turskim ministrom energije Tanerom Jildizom razmotrena i tema gasovoda Južni tok. Uoči ovih razgovora Jildiz je najavio da će Turska ponuditi Gazpromu da gasovod ide preko teritorije te zemlje, a prema nekim medijima, umesto rute ispod Crnog Mora, ali se ove, niti druge pojedinosti ne pominju u saopštenju Gasproma. gazprom.com

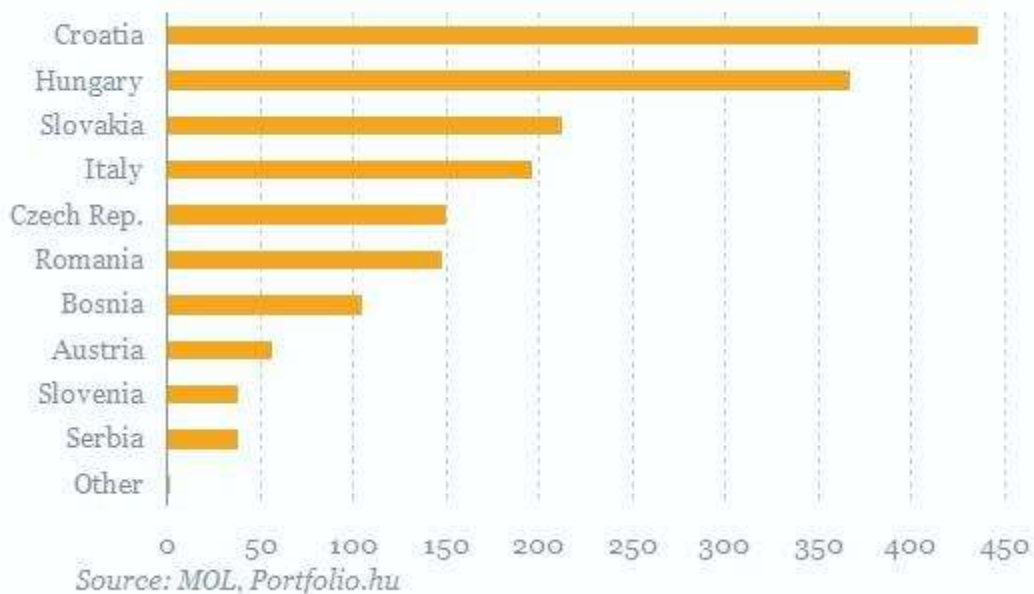
MOSKVA - Ruski predsednik Dmitrij Medvedev nazvao je „blefom“ priče da bi Evropa mogla uvozom američkog LNG-a smanjiti zavisnot od ruskog gasa. On je u utorak u ruskom parlamentu kazao da je Rusija sposobna da svede na najmanju moguću meru posledice bilo kakvih sankcija. Poručio je da će Rusija ustrajati na pravu na pravedan pristup stranim tržištima za izvoz svojih energenata i da će, ako bude potrebno, preduzeti pravnu proceduru pri Svetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO). Istakao je i da je Rusija više nego ikada zainteresovana da svoj gas počne da izvozi i na razna druga tržišta. *Itar Tass*

SUSEDI I REGION

BUDIMPEŠTA – Grupa MOL kupuje 124 benzinske stanice (BS) Agip-a u Češkoj republici od italijanskog Enija, objavio je u sredu praški dnevnik Hospodárské Noviny, pozivajući se na pouzdane izvore. MOL će u toj zemlji posle ove kupovine posedovati mrežu od 273 BS i zauzeti drugo mesto na češkom tržištu derivata, posle lanca brenda Benzina, čiji je vlasnik poljski PKN Orlen, preko češke podfirme Unipetrol. List navodi da MOL neće platiti u gotovini kupovinu pumpi, već će ih zameniti za rafineriju nafte Mantova u Italiji i neke od BS koje poseduje u toj zemlji. Ni Eni ni MOL nisu želeli da komentarišu za *Portfolio.hu* ovu vest.

MOL's network of petrol stations

SOFIJA – Turska državna gasna kompanija Botas počela je gradnju gasovodnog interkonektora između Turske i Bugarske, preneo je **Bugarski nacionalni radio**. Botas je prošle nedelje počeo horizontalna bušenja za 175 kilometara dug gasovod, koji bi trebalo da bude završen u 2015. Bugarski deo gasovoda gradiće Bulgartransgaz.

SOFIJA – Bugarska će tražiti nadoknadu štete od Evropske komisije ako Brisel odluči da blokira realizaciju gasovoda Južni tok, obzirom na zavisnost čitave privrede te zemlje od ovog projekta, rekao je prošle nedelje ministar energije vlade u Sofiji. Pošto se Evropski parlament izjasnio (neobavezujućom rezolucijom i uz protivljenje poslanika druge Socijalisti i Demokrate - S&D) protiv projekta, ministar Dragomir Stojnev je preko saopštenja za novinare poručio da će njegova zemlja zahtevati kompenzaciju za svu izgublenu

GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.

zaradu u slučaju blokiranja projekta, prenosi u utorak portal **energija.gr**. Stojnev je dodao da Bugarska namerava da počne gradnju njene sekcije Južnog toka prema planu – do kraja ove godine.

SOFIJA –Portparol OMV-a rekao je da su moguće rezerve prirodnog gasa u bugarskom ležištu Han Asparuh, ispod Crnog mora oko 100 milijardi kubika, ili pet puta manje od procena od pre nekoliko godina, kada je konzorcijum kompanija Total, OMV i Repsol posedovao licencu za eksploataciju tog područja. Robert Lechner je rekao za dnevnik *Pressa* da će detaljne procene rezervi gas biti poznate posle 2D i 3D seizmičkih interpretacija i bušenja tokom 2015.-2016. dve istraživačke bušotine na dubini od 1.000 do 2.000 metara. Pozivajući se na upućene izvore, sofijske **Novinite** navode da će u slučaju pronalaženja gasa

Bugarska dobiti 55% proizvedenog prirodnog gasa.

ZAGREB – Direktorka sektora istraživanja u kompaniji Ina, Lilit Cota izjavila je da ne može spekulirati o tome koliko je Jadran bogat naftom i gasom, ali je dodala da je stanje u severnom Jadranu jasno – tamo ima uknjiženih 38 miliona barela evivalenta dokazanih i verovatnih rezervi

prirodnog gasa. U intervjuu za *Jutarnji list* od 22. aprila, ona je napomenula takođe da još nema dokaza o produktivnom naftno-gasnom sistemu. Eventualnog partnera Ini, ako dobije koncesije, vidi u kompanijama koje poseduju znanje dugokih offsgore tehnologija. Cota je ocenila da je hrvatska

država izabrala kompleksan model naknada koji traži dobre kadrove koji ga mogu pratiti. Nedavno usvojenu vladinu uredbu kojom se naknada za eksploataciju povećava sa pet, na deset odsto, ocenjuje na nivou renti koje važe u mnogim drugim zemljama, ali problem vidi u tome što nema diferencijacije u njenoj primeni. „Povećanje se jednako odnosi na nova i na postojeća polja, pa smo zabrinuti za profitabilnost proizvodnje na nekima od njih“, kazala je Cota.

SPLIT – Hrvatska opoziciona partija HDZ ocenila je da će naftne platforme na Jadranu biti „atomske bombe za hrvatski turizam“. Predsednik Zajednice preduzetnika i obrtnika HDZ-a Hrvoje Marušić rekao je na jednom skupu u Splitu u utorak, komentarišući score dodele koncesija za istraživanje nafte i gasa u Jadranu, da „niko nije video nikakav dokument u vezi s platformama ... da nema studije uticaja na prirodnu okolinu ... na području odakle Hrvatska godišnje dobija 10 milijarda evra prihoda ...“. croenergo.eu

